

man ved Forholdstalsvalgs Indførelse ikke afhjælpe alle Mangler, navnlig heller ikke saaledes, at alle faa Lov at vælge, men det er dog givet, at Forholdstalsvalgmaaden i saa Henseende vil gennemføre en meget vidtgaaende Forbedring derigennem at give mange flere, end der nu have Lejlighed dertil, Adgang til at vælge. — Man erklærer jo dens Indførelse for umulig. Ja, det er beklageligt, men fordi det er umuligt, kan man ikke forlange, at man, naar man ikke kan faa det, som man mener er det bedste, saa skal gaa med til noget, som man finder ikke paa nogen Maade kan siges at være en Forbedring, for saa vidt det ganske vist kan medføre Fordele i en Retning, men har overvejende Ulemper i en anden. Og navnlig kan jeg ikke være med til for øjeblikkelige Fordeles Skyld at afskære eller i alt Fald i allerhøjeste Grad at vanskeliggøre en Adgang, som dog bør være forbeholdt de tættere bebyggede Dele af Landet, til at være sikker paa, at Tilvæksten i Befolkningen ligelig bliver repræsenteret. Det vil være at afskære kommende Generationers Ret, grundlovmæssige Ret, for at vinde en øjeblikkelig Fordel i Nutiden. Det vil jeg for mit Vedkommende ikke være med til.

De Indvendinger, der ere fremsatte mod Forholdstalsvalg, ere væsentligt kun, som jeg nok tænkte, at man ikke kan indføre Forholdstalsvalg ved Folketingsvalg, saa længe man har Landstinget ved Siden af. Jeg maa dog gøre opmærksom paa, at man ikke kan paaberaabe sig Grundlovens Regler som Udtryk for, at den særlig har lagt Vægt paa Flertalsvalg. Thi da Grundloven blev given, var der ikke nogen Mulighed for at sammenligne, da stode ikke de to Alternativer overfor hinanden: Forholdstalsvalg i større Kredse og Enkeltmandsvalg i enkelte Kredse. De Alternativer havde man ikke at vælge imellem, idet man ikke kendte Forholdstalsvalgmaaden. Altsaa man kan ikke sige, at Grundlovens Givere, efter at have overvejet Sagen og set baade paa den ene og den anden Valgmaade, have udtalt sig for Flertalsvalgmaaden, for Enkeltmandskredse. Det Valg har ikke foreligget. Og jeg har yderligere fremhævet, hvorledes Forholdene medførte, at man heller ikke i 1866 kom ind paa Spørgsmaalet om at reformere

Valgmaaden til Folketinget, fordi man saa at sige paa Forhaand var paa det rene med, det stod fuldstændig klart for dem, der deltog i Forhandlingerne: Vi røre ikke ved Folketinget udover det allermost nødvendige, det er kun Landstinget, det gælder! Altsaa, det Spørgsmaal har aldrig foreligget, og den grundlovgivende Myndighed har aldrig taget Parti i den Retning. Nu stiller det sig derimod for os saaledes, efter at vi have faaet de to Alternativer at vælge imellem, at nu skulle vi vælge det ene eller det andet, og saa siger jeg: Lige overfor det Fremskridt, Forholdstalsvalgmaaden repræsenterer, kan jeg ikke gaa med til at holde fast ved den forældede, uretfærdige Valgmaade, som Flertalsvalg er, saaledes som det er erkendt fra alle Sider.

Og naar man saa henviser til, at Forholdstalsvalgs Indførelse vil være i Strid med Forholdet mellem Folketinget og Landstinget, saa siger jeg, at Grundlovens Princip er det, at Folketinget skal beherskes af den almindelige Valgret, men man kan ikke sige, at det tillige er dens Princip, at det skal være Flertalsvalg. Thi, som sagt, da Grundloven blev given, havde man ikke Valget mellem de to Valgmaader. Det er et aabent Spørgsmaal, hvilken Valgmaade man skal foretrække, og saa synes jeg, at der ikke kan være Tvivl om, at man fra et Retfærdighedssynspunkt maa føres til at foretrække Forholdstalsvalg. — Jeg kan ikke se, at den ikke skulde virke til at styrke Folketingets Autoritet, jeg henholder mig i denne Henseende til det ærede Medlem for 6te Kreds (J. Pedersen). Naar man maa erkende, at det er en virkelig Folkerepræsentation, hvor alle Klasser ere forholdsvis repræsenterede, i Stedet for at være en enkelt Stands Repræsentation i det væsentlige, saa tror jeg, at man maa sige, at Folketinget netop ved Forholdstalsvalg vilde være i Stand til at vinde den Autoritet, som en Folkerepræsentation bør kræve.

Jeg kan derfor ikke respektere de Indvendinger, og jeg kan ikke overfor de Fordele, Forholdstalsvalgmaaden frembyder, være med til at gaa ind paa at reformere Grundloven paa en Maade, der fastholder en forældet Ordning, som ved Siden af den Fordel, den i en enkelt Retning byder, medfører saa mange Ulemper,